

این‌ها هیچ کدام تحول نیست!

مقام معظم رهبری در دیدار وزیر، معاونان و مدیران آموزش و پرورش کشور به تاریخ ۱۳۸۶/۵/۳ با اشاره به برخی از تغییرات در آموزش و پرورش از جمله در کتاب‌های درسی از قبیل شروع کتاب‌ها با نام خدا، آیه‌ای از قرآن، معرفی ادیبان بزرگ فارسی و گنجاندن مفاخر علمی در کتاب‌های درسی و غیره فرمودند این‌ها همه خیلی هم خوب است، این کارها را قدر می‌دانیم، منتها «این‌ها هیچ‌کدام تحول نیست»، «پس تحول چیست؟ تحول تغییر بنیادی است. از نوع «حول حالنا الی احسن الحال» و «یغیروا ما بانفسهم» است. به تغییرات عادی و تدریجی که تنها پوسته و ظواهر سازمانی را دست‌خوش شرایط جدید می‌کند، تحول

نمی‌گویند. آن‌چه که موجب می‌شود تا وضعیت موجود بهتر و روان‌تر پیش برود و حتی موجب کارایی بیشتر نسبت به گذشته شود نیز تحول به حساب نمی‌آید. این‌ها همه از نوع تغییرات تدریجی‌اند. به روش‌های جدید تدریس معلم، افزایش یا کاهش ساعات درس دانش‌آموزان، تدوین کتاب‌های جدیدالتألیف با رویکرد موجود و سنتی و استفاده از ابزارهای فناوری و ماشینی در گردش بهتر امور اداری، آموزشی و خدماتی و غیره هیچ‌کدام تحول نمی‌گویند. این‌ها همه از جنس تغییرات تدریجی‌اند. متأسفانه با مداخله‌گری‌ها و وارد کردن برخی متغیرهای زودبازده ولی غیر اثربخش، اتفاقاتی در سیستم آموزشی می‌افتد که بیشتر تحول‌نما است و اثری کوتاه، غیرعمیق و زودگذر دارد. بی‌دوام است و با عوض شدن مدیر ارشد بلافاصله بی‌اثر می‌شود چون تابعی از سلیقه‌ها و اقدامات غیربنیادی بوده است.

تحول، تغییر بنیادی و ماهوی است. فلسفه وجودی یک پدیده یا یک سازمان را نشانه می‌رود. مأموریت‌های آن را دچار

تغییر می‌کند. تحول یک جهش است. تحول تغییری است بنیادی و بنیادی که منجر به ایجاد دگرگونی در شخصیت و هویت افراد و سازمان می‌شود، به‌طوری که رفتار و عملکرد را در سازمان متحول می‌نماید. تغییری که جنبه موقت نداشته بلکه نظامی متفاوت با نظام گذشته را ایجاد کرده و استمرار می‌دهد. وقتی محیط آموزشی دانش‌آموزان محیط یادگیری، یادگیرنده محور و متفکرانه می‌شود، یا مدیریت سازمان آموزشی از رویکرد مدیریت تزریقی و درون‌دمداری به رویکرد فرایندمحور و نتیجه‌گرایی سوق داده می‌شود، تحول در حال انجام است، و یا وقتی به کمک شبکه‌های تحت وب یادگیرنده به دنیایی از اطلاعات دست یافته و به‌طور پویا و ارگانیک می‌تواند به عرصه‌های مختلف علمی و اندیشمندان حوزه مورد نیاز مرتبط شده و تعامل برقرار نماید، تحول در آستانه بروز است. زمانی که آموزش و پرورش کشور بتواند به کمک اسناد تحول بنیادین از قبیل نقشه جامع علمی کشور، فلسفه و تعلیم و تربیت جمهوری اسلامی ایران، رهنامه تربیت رسمی و عمومی، سند تحول راهبردی آموزش و پرورش و برنامه درسی ملی، برنامه‌هایی آموزشی و تربیتی منطبق بر الگوی اسلامی-ایرانی پیشرفت و عدالت برپا نماید، به نتایج مطلوبی دست خواهد یافت که به آن تحول گویند. تحول میوه ناب تغییر بنیادی است نه تدریجی و سطحی.

پی‌نوشت

۱. پیرامون فرمایشات مقام معظم رهبری - رجوع شود به صفحه ۲ جلد هفتمین شماره.